

JOSEF BLEKTA:

Staročeský rod Blektů z Útěchovic na Litovelsku.

(Rodopisná črta.)

V kraji litovelském je hojně rozšířeno příjmení Blechta, zvláště v okolí Bouzova. Pošlost tohoto jména sledoval do minulosti dr. Václav Kubiček v loštických matrikách, tamějších městských listinách a v dokladech a dospěl k zajímavým rodopisným objevům.*)

Všichni Blechtové, usedli v tomto kraji, pocházejí od společného praotce: rytíře Ladislava Viléma Blekty z Útěchovic, člena starobylého českého vládyckého rodu. Po prvé objevuje se pan Lad. Vil. Blekta v loštické matrice r. 1661 jako kmotr při křtu. O jeho vážnosti v kraji svědčí, že často býval křestním kmotrem nebo svědkem při smlouvách. Tu se uvádí někdy zkráceně: urozený pán Vilém Blekta.

Usedlý byl ve Hvozdečku u Bouzova. Kde tam sídlil, nevíme, ale nebyl držitelem tamního svobodného dvora, který přešel v těch letech prodejem na panství červenohotské, patřící od r. 1506 do r. 1694 s Blekty spřízněným Bukůvkům. Na místě panského dvora je dnešní celolán V. Kleina ve Hvozdečku. Za manželku měl pan Vilém Blekta Marianu, původu nešlechtického, a jeho potomstvo zchlopštělo a neužívá titulu ani přídomku svého otce.

Pan Vilém Blekta měl četnou rodinu; jeho synové jsou Václav, Kašpar, Matěj, Ondřej, Martin a dcera Anna. Václav se ženil 12. II. 1679 a narodil se mu syn Vilém v Savině u Litovle r. 1680. Druhý

*) P. V. Kubiček: Památky města Loštic.

syn pana Viléma Blekty Kašpar patří k mému rodu; narodil se ve Hvozdečku 11. IX. 1666 a byl pokřtěn v Lošticích; bouzovská fara u svaté Maří Magdaleny byla tehdy neobsazena a Bouzov byl (od r. 1658) přifařen do Loštic. Křestním kmotrem byl sám loštický farář Jiří Ignác Gallovský a měšťanka Eva Koželoužková z Loštic.

O ostatních dětech pana Viléma Blekty není přesných zpráv. Další zjištěná posloupnost dá se uvést jen u podolských Blektů. Vilém Blekta zemřel 21. července 1695 v Žádlovicích u Loštic ve stáří 87 let a také jeho manželka Mariana r. 1702 ve stáří 72 let. Patrně jsouce úplně zchudli, prožívali poslední dny svého života jako hosté na tvrzi žádlovského pána Albrechta Bukůvky z Bukůvky, spřízněného s Blekty.

Syn Kašpar Blekta sídlil ve Hvozdečku na některé chalupě a uvádí se r. 1724 v listinách bouzovského hradního archivu jako svobodný a nerobotný. Jeho manželkou byla Dorota, dcera Marka Vrby z Moravičan. Měli sedm dětí a od nich se rod značně rozvětňuje. Kašpar Blekta zemřel 27. XI. 1728, maje 62 let.

Jeho syn Vavřinec se narodil 2. VIII. 1700 ve Hvozdečku a tam byl též usedlý. Za manželku měl Voršilu, dceru Matouše Urbánka z Řimnic. Z jeho dětí patří k mému rodu Jan, narozený 29. III. 1731, který se ale všude již uvádí jako Blechta. Jde patrně o pohodlnější dialektickou výslovnost; pojmenování Blechta se udržuje v celém dosud žijícím rodě. V Čechách kolem Mnichova Hradiště k této změně jména nedošlo. V německy psaných matrikách bouzovských psávalo se tehdy Blekta jako Bleckta, což patrně nemělo vliv na změnu.

Z dětí Vavřince a jeho choti Terezie patří k mému rodu Bártil (Bartoloměj) Blechta, narozen 27. VII. 1764 ve Hvozdečku; za manželku měl Viktorii Pluskalovu z Pálonína. Tento předek přesídlil z Hvozdečka do sousedních Volešnic. Z jeho dětí patří k mému rodu syn Blažej, narozený 2. II. 1795 na Volešnicích. Za manželku měl Jenověfu Vymětalovu z Pálonína.

Jeho syn Josef Blechta narodil se 1822 ve Volešnicích a přiznal se na pololán do sousedního Podolí, pojav za manželku Marii, dceru neohroženého rolníka Josefa Krňala, který dostal několikrát výplatu od bouzovské vrchnosti. Při zrušení roboty Josef Krňal celou vyprošťovací částku (197 zl 16 a $\frac{2}{3}$ kr a 9 zl 27 kr) zaplatil do 14 dnů, aby měl od vrchnosti pokoj.

Hvozdečko a Volešnice jsou tedy dávným sídlem Blektů a potom Blechtů, kde bývali usedlí jako malozemědělci na chalupách i chaloupkách. Zde se značně rozrodili a přiženěním, později přestěhováním rozšířili se napřed po blízkém a vzdálenějším okolí. Některé větve v mužském potomstvu vymřely.¹⁾

Znak Blektů z Útěchovic.
(Měst. archiv v Prostějově.)

Dnes jsou Blechtové usedlí v tomto kraji: v Lošticích čtyři rodiny bez zpráv, odkud přišli jejich předkové do Loštic. Žije tu vdova po zemřelém Jos. Blechtovi, strážníku v Lošticích, Jan Blechta, jiný Jan Blechta, školník, a Josef Blechta, krejčí.

¹⁾ Vzpomínám si také na zprávu ředitele akademického gymnasia v Praze Jana Vařeky (zemřel již po převratě), jehož matka byla Blechtová z Hvozdečka a otec šafář na panském dvoře v Podolí, že udržela se u nich tradice, že po válce sedmileté byli Blechtové voláni na zámek v Bouzově a tam jim nabídnuty pusté chalupy, které neměly hospodáře; ale oni je nevzali, že by museli robotovat. Jan Vařeka znal již původ Blechtů z bouzovských matrik.

Ve Volešnicích žijí dnes dvě rodiny Blechtů na chalupách: legionář František Blechta, kapelník bouzovské hudby, dříve jeho otec Rudolf; jeho bratrancem je Bohuslav Blechta.

Ve Hvozdečku Blechtové už nežijí; poslední se odstěhoval do Řimnic.

Blechta v Hrabí pochází z Volešnic.

Do Bílé Lhoty se přestěhovaly dvě rodiny Blechtů z Hvozdečka, a to: Bedřich Blechta, krejčovský mistr (jeho dva synové žijí teď v Praze, jeden inženýr a druhý bankovní úředník), druhý Blechta byl zaměstnán u statkáře Riedla a měl četnou rodinu. Jeho synové jsou teď usedlí v Bílé Lhotě, Cholině, Prostějově a Savině. Z Bílé Lhoty se přestěhoval jeden Blechta do Litovle, kde byl domovníkem v Záloženském domě. Z jeho synů jeden byl legionářem a druhý, Jan Blechta, je sklenářem v Litovli. Do Bílé Lhoty se přistěhoval ještě další Blechta z Volešnic. Také v sousedním Pateříně je Blechta.

V Lukavici u Zábřeha je Blechta, pocházející z Volešnic.

Až do Moravské Ostravy přesídlili dva Blechtové z Volešnic. Z pošlosti podolské pocházeli mužští potomci: Josef Blechta, narozen 3. IX. 1848, chodil do I. tř. piaristického gymnasia v Moravské Třebové roku 1863, ale zůstal při rolnictví v Podolí; za manželku měl Filoménu Hofšnajdrovu z Rozvadovic u Litovle. Jan Blechta se přiženil na pololán do Umirázky u Trnávky (Třebovsko), kde je dnes jeho syn Jan, který má opět syna Jana. Gothard Blechta přiženil se na chalupu do Rájce u Zvole a měl dvě dcery.

autor Plamen
Synové Josefa Blechty v Podolí jsou: Josef Blekta, ředitel měšťanské školy v Plumlově, který už na olomouckém gymnasiu věděl o rodě Blektů z Útěchovic. Zažádal r. 1921 na podkladě svého rodokmenu za opravu jména Blechta na původní Blekta. Rodová pošlost byla jemu přiznána zemskou správou, používati přídomku z Útěchovic nebylo ovšem ze zákonitých důvodů dovoleno. Jeho syn je MUDr. Mojmír Blekta. Další synové Josefa Blechty v Podolí jsou: Gothard Blechta, rolník v Podolí, který má syna Jaromíra, a Vincenc Blechta, rolník v Kozově, který má syna Jaroslava.

Toť celá pošlost Blektů a Blechtů v bouzovském kraji. Z jediného předka pana Ladislava Viléma Blekty z Útěchovic (nar. r. 1608), vyrostlo dodneška již desáté pokolení.

Ač jsem si bedlivě všimal po řadu let různých příjmení, jména

Blekta jsem nikde jinde nenašel. Topograf Fr. Schwoy r. 1803 uvádí, že Blektové vymřeli.

Odkud přišel do Loštic pan Lad. Vil. Blekta z Útěchovic, bylo dlouho neznámo. Až teprve v poslední době historik August Sedláček v díle: Hrady a zámky a genealog Josef Pilnáček ve spise (r. 1930) Staromoravští rodové přinesli další širší archivní zprávy. Odtud víme, že Ladislav Vilém Blekta z Útěchovic a jeho mladší bratr Dětrich prodali 30. VII. 1670 svobodný dvůr v Nivnici Sidonii Elišce z Liechtensteina. Je to Ladislav Vilém Blekta, uváděný v té době v loštických pramenech.

Blektové jsou starobylý vládycký rod, původně usedlý v Čechách při řece Ploučnici, a to od Jablonce nad Nisou až k Děčínu, kde se připomíná r. 1399-1404 Hanuš Blekta na statku Valtinově (Grosswalten). Roku 1410 získali Útěchovice a po nich se píší důsledně z Útěchovic - dnešní Audishorn. Ježto bývalo v rodě více mužských potomků, rozvětvili se značně v ploučnickém kraji. Seděli na menších panstvích a svobodných dvorech: Markvartice (Markersdorf), Postřelná (Postrum), Hermanice (Hermsdorf), Kotel (Kessel), Volfratice (Wolfersdorf), Tlustec (Tölzelsdorf), Rosendorf, Vtelno (Vteln), Chrástna (Krassa), Brniště (Brims), Vartenberk. Učinili také r. 1410 nadace klášteru v Jablonci a Teplicích.

Po roce 1565 přišli čtyři Blektové na Moravu, kde zakoupili menší statky. Nejznámější z nich byl Jindřich Blekta z Útěchovic, regent a správce pernstýnského panství tovačovského. Roku 1594 byl přisedicím zemského sněmu v Brně za stav rytířský. Jeho manželka byla Eliška Šárovcovna ze Šárova (u Napajedel) a na dvoře v Oplocanech (u Tovačova). Patřil mu statek Kyselovice (u Kroměříže), svobodný dvůr v Oplocanech, měl též svobodné grunty u Prostějova a dům v Prostějově. Roku 1601 koupil Hartinkov (okr. Jevíčko), který zdědila jeho dcera Kateřina, manželka Albrechta Rohovláda Bukůvky z Bukůvky a na Červené Lhotě (okres Litovel). Jindřich Blekta zemřel r. 1616.

Jeho bratr Kryštof Blekta přišel se r. 1591 s Apolonií Hörderovou z Puklic na statek Beranov u Jihlavy. Bernard Blekta držel r. 1614 svobodný dvůr ve Vícově (u Plumlova) a r. 1608 svobodný dvůr v Repčíně (u Olomouce). Jan Jindřich Blekta byl r. 1616 na svobodném mlýně v Nivnici a r. 1618 Jiřík Blekta na téměř mlýně.

Příbuzný hartinkovského Jindřicha Blekty byl Joachym Blekta, který měl za manželku Elišku mladší Šárovcovnu ze Šárova a na Zdětíně (okres Plumlov) a byl v letech 1610 a 1629 spoludržitelem Zdětína a Malého Hradiska. Zemřel r. 1658, zanechav tři dcery: Annu Benignu, Kateřinu a Juditu.²⁾

Adam Blekta připomíná se r. 1625 na svobodném dvoře v Rajhradičkách u Rajhradu. Konečně Ladislav Vilém Blekta a jeho mladší bratr Děťřich prodali r. 1670 svobodný dvůr v Nivnici (u Uher. Brodu) a Ladislav Vilém Blekta přesídlil již dříve na Bouzovsko do Hvozdečka asi ke spřízněným Bukůvkům. Tu se oženil a založil severomoravské Blechty.

Na stavovském povstání r. 1618 měli účast dle konfiskačního protokolu z r. 1624 všichni Blektové. Pan Kryštof Blekta, sedící r. 1622 na Beranově, Kyselovicích, Oplocanech, byl jedním z direktorů v Brně a zemský soudce. Ztratil všechny statky a byl odsouzen ke ztrátě hrdla. Dostal milost od císaře Ferdinanda II. a potom sloužil jako hejtman v císařském vojsku. Jako zástupce velitele Merodyho při hájení pevnosti Uherského Hradiště chtěl tuto pevnost r. 1623 vydati Uhrům pod Bethlenem Gaborem a odbojným Thurnem. Úmysl jeho byl prozrazen a on šel v Brně na Špilberku.

Ostatní moravští Blektové byli pokutováni na svém majetku. Jména tří Blektů, mimo Kryštofa, bylo tehdy odhadnuto na 24.863 zl. Joachym Blekta byl pokutován na Malém Hradisku, které bylo tehdy úplně zničeno a odhadnuto v ceně jen 3000 zl, a máje 12.000 zl na dluhopisech, zaplatil pokutu 5000 zl. Malé Hradisko prodal kolem r. 1630. Jan Jindřich Blekta ztratil třetinu jmění, t. j. 2762 zl, jeho nejmenovaný bratr dostal milost. Adam Blekta, který držel r. 1628 svobodný dvůr v Rajhradičkách, odešel pro víru ze země a žil v Uhrách (v Sobotišti v trenčínské stolici), ale vrátil se potom opět na Moravu.

V Čechách ztratil Jindřich Blekta statek Chrástnou a zemřel před rokem 1627.

Takto ochuzeni, Blektové neudrželi své statky a mizeji kolem

²⁾ Pro víru odešly na Slovensko a r. 1658 se domáhaly z Nov. Města nad Váhom Liechtenštejnovy přízně v peněžní pohledávce za dědici Viléma Onše z Břesovic. (Liechtenšt. archiv ve Vidni: Plumen. 2.)

roku 1630 z moravské šlechty. Blektové byli náboženství česko-bratrského a po potlačení povstání přestoupili na víru katolickou.

Znak Blektů z Útěchovic byl jednoduchý: rozpoltěný štít a v něm dvě až čtyři zvrácené krokve jako pruhy ve střídajících se barvách červené a zlaté. Na štítě je klenot přilba a na ní buvolí rohy opět červené a zlaté.

Některé Blekty, usedlé v Čechách v okolí Mnichova Hradiště, podařilo se zjistit. Tak v Loukově byli Blektové zemědělskými dělníky a dosud je tam chalupník Josef Blekta. Z českého Loukova odstěhovali se ještě za Rakouska bratři Karel (nar. 1859) a František (nar. 1861) Blektové do průmyslového Jablonce nad Nisou, kde jsou jejich rodiny usedlé jako živnostníci a jsou národnosti německé. Syn Karel Blekta přestěhoval se do Ústí nad Labem. Třetí bratr Alois (nar. 1867) odstěhoval se z Loukova r. 1906 do Ameriky. Zajímavo je, že tito Blektové v Čechách nezměnili své jméno. Jejich souvislost s předbělohorskými Blekty bude třeba stanoviti teprve po matričním výzkumu. Také oni nebyli si vědomi šlechtického původu.

Přehlédneme-li takto celý rod z hvozdecké pošlosti, vidíme, že ve starším pokolení byli Blektové malozemědělci a nedosáhli při své pracovitosti téměř za dvě století většího majetku. Částečně byly toho příčinou za doby poddanství ustálené poměry na řádovém panství bouzovském. V Podolí budou na gruntě za krátko ve třetím pokolení 100 let. I v mladším pokolení zůstávají vedle rolnictví při drobné řemeslné nebo rukodělné práci.

Dle tělesné postavy shledal jsem, že velikostí byli více menších zavalitých postav a typu tmavého, než postav vyšších a světlých očí a vlasů.

Nemaje příležitosti stýkati se s jednotlivými větvemi, žijícími v různých životních poměrech a prostředí, nemohu vytknouti společné povahové rysy pro rod charakteristické; je zde také mnoho příměsků krve z druhé strany, mnoho příležitostného a časového. Celkem Blektové požívali v okolí vážnosti pro svoji klidnou povahu.